

Een mix van analytisch vermogen en taalgevoel

Alexander Rinnooy Kan (1949) was in de jaren tachtig eerst hoogleraar wiskunde en later rector magnificus aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Tussen 1991 en 1996 was hij voorzitter van werkgeversorganisatie VNO. Van 1996 tot 2006 was hij lid van de Raad van Bestuur van ING. Van 2006 tot 2012 was hij voorzitter van de Sociaal-Economische Raad (SER). Sinds 2012 is hij hoogleraar economie en bedrijfskunde aan de Universiteit van Amsterdam.

Een wiskundige als bestuurder

“Achter mijn loopbaan zit geen uitgekiend plan. Mijn definitieve vertrek uit de wiskunde kwam toen ik werd gevraagd om voorzitter te worden van de werkgeversorganisatie VNO. Die mogelijkheid was voor mij onweerstaanbaar.

Ik heb nooit spijt gehad van die overstap. Dat komt omdat de toegepaste wiskunde altijd bij me is gebleven. Wanneer je een basis hebt gelegd in een vakgebied, in mijn geval de besliskunde, dan blijft de deskundigheid bewaard wanneer je het vakgebied verlaat. Jaren later woonde ik op een groot congres een lezing bij waarin de *state-of-the-art* van mijn vakgebied uiteengezet werd. Ik kon het goed volgen en realiseerde me dat de wiskunde, en de wetenschap in het algemeen, vooruitgang boekt met kleine stapjes. Ik beweer niet dat ik zo weer aan het vakgebied zou kunnen bijdragen, maar het kostte me toen niet veel moeite de draad op te pakken.

De tweede reden dat ik geen spijt heb gehad, is dat het zó bijzonder is geweest om allerlei verschillende werelden te leren kennen. Het zou eigenlijk normaler moeten zijn dat mensen de gelegenheid krijgen om op allerlei plekken ervaring op te doen.

De meeste wiskundigen zijn niet erg communicatief ingesteld. Ik heb een klassieke opleiding gehad waarin exacte vakken en talen centraal stonden. Ik heb veel gelezen en ook non-fictie geschreven. Een mix van analytisch vermogen en taalgevoel zou een verklaring kunnen zijn voor mijn ongebruikelijke loopbaan.”

Innovatie

“Wiskunde wordt wel de koningin van de wetenschap genoemd: elk vakgebied gebruikt in meer of mindere mate de taal van de wiskunde. Logistiek en financiële wiskunde zijn goede voorbeelden van wat wel de ‘onwaarschijnlijke effectiviteit’ van de wiskunde heet: het feit dat we zo veel van de wereld zo goed kunnen beschrijven met wiskunde.

Een aantal promovendi van mij, onder wie Gerrit Timmer en Guus Boender, heeft op het terrein van de logistiek veel succes

geboekt. Daar is onder meer het bedrijf ORTEC uit voortgekomen, nu wereldwijd een toonaangevend bureau op het gebied van planning. Toch zou de innovatie in Nederland beter kunnen. We zijn goed in wetenschappelijk onderzoek, maar we weten de resultaten van onderzoek niet goed in innovaties te vertalen. Dat is overigens geen zuiver Nederlands probleem, er wordt wel gesproken over de ‘Europese paradox’.

Dat je met ons poldermodel te weinig innovatie zou krijgen, ligt volgens mij veel genuanceerder. Sociaal gezien is Nederland een gezellig land. Er is een oprecht beleefde solidariteit, onze samenleving is egalitair, iedereen moet kansen krijgen. Maar er is een tweede kenmerk dat hier dwars op staat en dat is dat we hard zijn voor onze concurrenten. We zijn een handelsnatie en dat zijn we niet geworden door aardig te zijn. Nederland staat in de top-10 van de best concurrerende landen. Die mix van sociaal en hard maakt Nederland heel bijzonder.”

Wiskunde in de politiek

“Meer wiskundigen in de politiek? Ik betwijfel of dat zal helpen. Bij vlagen komt het woord zakenkabinet bovendrijven: mensen met gezond verstand die knopen kunnen doorhakken. Daar heb ik grote twijfels bij. Mensen die uit de wetenschap of het bedrijfsleven komen en de politiek ingaan, raken al snel geïrriteerd; ze ergeren zich aan het irrationele proces. Het voortdurend op zoek zijn naar steun, hier en daar een wollige volzin voor een compromis zonder gezichtsverlies... dit is voor rationeel denkende en handelende mensen een gruwel. Maar het kan vaak niet anders. In beleidskringen die op enige afstand van de politiek staan, is meer gelegenheid voor analyse en reflectie.”